

Rzeszów, dnia 21 października 2024 r.

Prof. dr hab. Stanisław Pieprzny
Kolegium Nauk Społecznych
Instytut Nauk Prawnych
Uniwersytet Rzeszowski

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pana mgr. Jakuba Piotra Goericka pod tytułem „Prawno-administracyjna problematyka ochrony danych osobowych w Policji”
(391 s. z wykazem źródeł ; tekst bez źródeł kończy się na s.352)

W wykonaniu uchwały nr 14/2024/ RD Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne z dnia 26 września 2024 roku przedkładaam recenzję rozprawy doktorskiej Pana Jakuba Goericka pod tytułem „Prawno-administracyjna problematyka ochrony danych osobowych w Policji”, przygotowanej pod kierunkiem dr hab. Jarosława Dobkowskiego prof. UWM.

Stwierdzam, że przedłożona mi rozprawa stanowi oryginalne rozwiązanie przez doktoranta zagadnienia naukowego, wykazując jego ogólną wiedzę teoretyczną w dyscyplinie nauki prawne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Tym samym praca odpowiada wymaganiom określonym w art. 30 ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki z dnia 14 marca 2003 roku (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ust.2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Wypowiadam się zatem za dopuszczeniem mgr. Jakuba Goericka - po spełnieniu przez niego pozostałych ustawowych warunków – do publicznej obrony rozprawy doktorskiej.

1. Temat pracy

Problematyka podjęta przez doktoranta jest tematem istotnym zarówno z punktu widzenia nauki, jak i działalności Policji jako największej formacji powołanej do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Realizując swoje ustawowe zadania bazuje w niezwykle szerokim zakresie z danych osobowych uzyskanych w toku działań operacyjnych i rozpoznawczych, a także w toku bieżących czynności administracyjno-porządkowych czy dochodzeniowo-śledczych. Powstaje zatem istotne pytanie jak formacja ta wykorzystuje te dane i czy podlegają one wystarczającej ochronie, przewidzianej w międzynarodowych

Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
Rada Naukowa Dyscypliny nauki prawne

Wpłynęło dnia 24.10.2024
Nr WPII.2.637.18.2019

przepisach chroniących prawa obywateli oraz w Konstytucji RP. Doktorant w pracy wykazuje istotę tego zagadnienia oraz stara się udzielić odpowiedzi na powyższe pytanie.

Już z tego powodu temat pracy jest bardzo ważny, mający znaczenie dla nauki i dogmatyki prawa administracyjnego i nauki o bezpieczeństwie, a także praktyki. Jest tym istotniejszy, że podnoszone w pracy zagadnienia odnoszące się do Policji równie dobrze mogą zostać przeniesione do praktyki działania innych formacji, np. Straży Granicznej.

Problem ochrony danych osobowych, nie tylko w Policji ale i w innych instytucjach publicznych, nabrał jeszcze większego znaczenia w kontekście obowiązujących Polskę aktów Unii Europejskiej. Istotne znaczenie ma tu podjęta analiza dwóch aktów unijnych, a mianowicie: Rozporządzenia PE i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, znane powszechnie jako RODO) oraz Dyrektywy PE i Rady (UE) z tego samego dnia w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar w sprawie swobodnego przepływu takich danych. Oba akty zostały implementowane do polskiego systemu prawnego ustawami: z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych i z 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości.

Wiele problemów związanych z ochroną danych osobowych wiąże się ze skomplikowaną strukturą Policji. Policja jako formalnie scentralizowana formacja, podlega też procesom decentralizacji i dekoncentracji. Na tym tle dochodzi niejednokrotnie do „rozmywania” odpowiedzialności za wykonywanie zadań, w tym także zadań związanych z ochroną danych osobowych. Policja na różnych szczeblach podejmuje też wiele działań w ramach doraźnie powoływanych struktur, gdzie trudno jest egzekwować odpowiedzialność za zgodną z prawem ochronę danych osobowych. Podobnych nieprawidłowości w tak zdekoncentrowanej strukturze może być więcej.

Analiza treści recenzowanej rozprawy wskazuje, że doktorant bardzo wnikliwie dokonał analizy prawnych możliwości pozyskiwania i przetwarzania danych osobowych osób dla celów zapobiegania i zwalczania przestępczości oraz zbiegu uzyskiwania tych danych w toku czynności administracyjno-porządkowych. Zauważa tu trafnie, że administracyjnoprawna i prewencyjna praca jednostek organizacyjnych Policji na wszystkich stopniach jej struktury oraz prowadzenie postępowań administracyjnych, będą podlegać

przepisom RODO, natomiast wykonywanie przez Policję zadań w obszarze zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych podlegać będzie przepisom ustawy z dnia 14.12.2018 r. Podział ten byłby czytelny, niemniej jednak, co zauważa doktorant, w ustawie o Policji wskazano, iż czynności administracyjno-porządkowe Policji są obszarem, w ramach którego podejmowane są cele przetwarzania objęte zarówno w ramach RODO, jak i ustawy z dnia 14.12.2018 r. Na tym tle doktorant stawia pytania o skutki prawne sytuacji, w której w ramach prowadzonych czynności administracyjno-porządkowych dojdzie do ujawnienia przestępstwa lub choćby tzw. czynu przepołowionego. Wydaje się, że mogłoby spowodować to zbieg różnych stanów prawnych i zastosowanie dwóch aktów prawnych, gdzie delimitacja przez pryzmat zakresów przedmiotowych regulacji może budzić trudności praktyczne, ale też zastrzeżenia teoretyczne. Taka egzemplifikacja rodzi wniosek, iż w ramach niektórych metod, środków i form działania Policji zachodzi koincydencja przepisów o ochronie danych osobowych. Dalej doktorant zauważa, że „W tym stadium rozwoju literatury i stanu aktualnych badań naukowych niezbadane jest, jaki jest zakres oraz jakie skutki prawne i faktyczne mogą mieć takie procesy. Przedstawione zjawisko ma także znaczenie z punktu widzenia praw osób, których dane dotyczą, gdyż błędna kwalifikacja celu przetwarzania na rzecz ustawy z dnia 14.12.2018 r. spowoduje osłabienie pozycji jednostki wobec administratora w kontekście przysługujących uprawnień informacyjno-kontrolnych”.

Wskazane wątpliwości i konieczność zgłębienia badań naukowych w tym zakresie ugruntowują wniosek o trafności wyboru tematu pracy i potrzebie dokonanej w niej analizie postawionego problemu badawczego.

Słuszna jest też konstatacja doktoranta w kontekście możliwości przetwarzania danych bez wiedzy i zgody osób, których dane dotyczą, by w przepisach prawa powszechnie obowiązującego budować zaufanie jednostki do zakresu i środków przetwarzania pozyskanych danych osobowych.

Rozprawa niewątpliwie przyczyni się do zapełnienia luki w teorii prawa administracyjnego, związaną z opracowaniem procesów przetwarzania danych osobowych w Policji oraz prawnej ochrony tych danych.

2. Cel pracy, hipotezy i metody badawcze

Doktorant słusznie wskazuje, o czym już wspomniałem, że podstawowy problem badawczy polega na tym, iż przepisy nie określają, na ile ochrona danych osobowych w Policji odbywa się na zasadach ogólnych, a na ile w oparciu o przepisy ustanowione w

związku z zapobieganiem przestępczości, prowadzeniem postępowań przygotowawczych, wykrywaniem i ściganiem czynów zabronionych i wykonywaniem kar. Tak zakreślone pole badawcze stanowi główny cel pracy, co doprowadzić ma do oceny, czy polski ustawodawca w sposób należyty recypował na grunt krajowego porządku prawnego przepisy unijnej reformy ochrony danych w obszarze działania Policji, a ponadto poczynione obserwacje mają pozwolić skonstruować zarys prawny ochrony danych osobowych w Policji w odniesieniu do pojęć i kategorii nauki prawa administracyjnego.

W oparciu o prowadzone badania autor rozprawy we wstępie sformułował tezę stwierdzając, że: same przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości oraz RODO, nie obejmują wszystkich procesów przetwarzania danych osobowych w Policji, a nadto obecny stan regulacji prawa policyjnego nie stwarza spójnego, przejrzystego i kompletnego systemu ochrony osób fizycznych, w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych.

Dookreśleniu tej tezy głównej rozprawy służyć ma, zgodnie z sugestiami doktoranta, udzielenie odpowiedzi na szereg pytań badawczych wśród, których wymienić należy :

- możliwość współstosowania aktów RODO i ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych;
- czy zakresy danych podlegających przetwarzaniu przez Policję są enumeratywnie i przejrzysto określone w przepisach i nie stwarzają możliwości do nadużyć;
- czy przesłanki legalizujące przetwarzanie danych są wyraźnie określone;
- czy istnieje wyraźna granica określona prawem pomiędzy celami objętymi stosowaniem RODO i obowiązującą ustawą o ochronie danych osobowych;
- czy w obrębie jednego zbioru danych w systemie teleinformatycznym możliwe jest przetwarzanie danych podlegających stosowaniu zarówno RODO, jak i ustawy o ochronie danych osobowych z 2018 roku;
- czy podczas wymiany danych pomiędzy Policją a podmiotami zewnętrznymi dochodzi do zmiany standardu ochrony danych osobowych;
- czy materialne zakresy stosowania RODO i ustawy z 2018 roku obejmują wszystkie procesy przetwarzania, jakich dokonują organy Policji;
- czy zakres administrowania danymi przez poszczególnych administratorów policyjnych jest wyraźnie określony.

Odpowiedź na powyższe pytania badawcze stworzyło doktorantowi możliwość sformułowania postulatów *de lege ferenda* w kierunku usprawnienia skuteczności obowiązujących normatywnych regulacji.

Cel pracy określony poprzez zakreślone pola badawcze uznaje za prawidłowy i w pełni uzasadniony. Tak ukierunkowane badania, które widoczne są w treści poszczególnych rozdziałów pracy, w sposób wyczerpujący rozwijają problematykę zakreśloną tytule pracy i głównym celem podjętej analizy. W mojej ocenie postawiona przez doktoranta już we wstępie teza (*nota bene* w pełni trafna) winna stanowić założenie, hipotezę idącą w kierunku jej weryfikacji i sformułowaniu ostatecznej tezy w zakończeniu pracy.

Zastosowane w rozprawie doktorskiej metody badawcze są właściwe i umożliwiły osiągnięcie celu badawczego. Podstawową metodą badawczą zastosowaną przez doktoranta była metoda dogmatyczno-prawna umożliwiająca egzegezę tekstów analizowanych aktów normatywnych. Dzięki wnikliwej kwerendzie źródeł wiedzy, doktorant dotarł do bogatego materiału normatywnego zarówno krajowego (powszechnie obowiązującego i prawa wewnętrznego Policji), międzynarodowego i unijnego. Zastosowanie tej metody wymagało od doktoranta analizy poglądów doktryny z zakresu prawa administracyjnego, administracji, nauk o bezpieczeństwie i porządku publicznym oraz w zakresie ochrony danych osobowych, a także orzecznictwa. Doktorant wykorzystał i dokonał analizy orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunału Sprawiedliwości Unii europejskiej, Trybunału Konstytucyjnego, sądów administracyjnych

W prowadzonych badaniach doktorant posłużył się też metodą prawnohistoryczną, dzięki której możliwe było analizowanie zmian dotyczących przepisów o ochronie danych osobowych.

W pracy nie zastosowano badań komparatystycznych, co w sytuacji umiędzynarodowienia ochrony danych osobowych miałooby pozytywny skutek poznawczy.

3. Struktura pracy

Struktura pracy jest właściwa. Praca składa się z pięciu rozdziałów, które są podstawowymi jednostkami redakcyjnymi. W każdym rozdziale znajdują się po trzy podrozdziały. Ta symetria wskazuje na prawie „aptekarSKI” podział treści, co niewątpliwie zwiększyło nakład pracy doktoranta związany z rezygnacją z dozwolonej swobody kształtowania treści i niewątpliwie miało też wpływ na komunikatywność i czytelność poszczególnych fragmentów rozprawy, co do których nie mam wątpliwości. Ponadto w pracy wyodrębniono objaśnienie skrótów; wstęp, w którym doktorant określa cel, założenia pracy i podstawową hipotezę badawczą (nazwaną tezą), a także metody badawcze zastosowane w pracy. Pracę kończy podsumowanie oraz bibliografia, w ramach której zamieszczony jest alfabetyczny wykaz literatury (łącznie 314 pozycji), wykaz aktów prawnych (łącznie 192

pozycje, opracowany według ich hierarchii), wykaz orzecznictwa sądowego (81 pozycji), wykaz aktów praktyki administracyjnej (22 pozycje) oraz wykaz innych źródeł w liczbie 33 pozycje. Na ostatniej stronie zamieszczone jest krótkie streszczenie w języku polskim i angielskim.

Tak przyjęta przez doktoranta konstrukcja pracy pozwoliła mu na wystarczające rozwinięcie tematu określonego tytułem pracy i przedstawienie poszczególnych zagadnień oraz logiczny wywód. Szczegółowe uwagi przedstawione zostaną przy omawianiu poszczególnych rozdziałów.

4. Treść pracy

Praca składa się z pięciu rozdziałów podzielonych na podrozdziały. Pierwszy rozdział zatytułowany „*Prawna specyfika danych osobowych wykorzystywanych w Policji*” obejmuje takie zagadnienia jak: funkcje Policji i zasoby osobo-poznawcze wykorzystywane w realizacji jej zadań; zakres danych osobowych wykorzystywanych w Policji; zautomatyzowane podejmowanie decyzji w Policji. W rozdziale tym zawarte są podstawowe informacje o zakresie danych osobowych, z których korzysta Policja przy wykonywaniu zadań podstawowych określonych przepisami prawa. Doktorant w miarę wnikliwie analizuje przepisy prawne uprawniające Policję do korzystania z danych osobowych przy wykonywaniu czynności służbowych. Zakres tych możliwości jest bardzo szeroki. Automatyzacja usprawnia proces gospodarowania danymi osobowymi i ogranicza możliwość popełniania błędów w gospodarowaniu danymi osobowymi. Automatyczne przetwarzanie danych zostało zdefiniowane w Konwencji nr 108 i oznacza operacje wykonane w całości lub częściowo za pomocą procedur zautomatyzowanych, takie jak: gromadzenie danych, stosowanie do nich operacji logicznych lub arytmetycznych. Treść rozdziału pierwszego ma charakter wprowadzający do bardziej szczegółowych rozważań zawartych w następnych częściach pracy. Rozdział ten wskazuje na zakres szczegółowości i podejścia doktoranta do badanych zagadnień. Treść tego rozdziału w kontekście informacji zawartych we wstępie rozprawy wskazuje, że badacz podjął się zadania trudnego z pełną wiedzą o tym, jaki zakres i szczegółowość dociekań badawczych go czeka.

Rozdział drugi (s.91-168) zatytułowany został: „*Prawne kształtowanie się europejskich standardów ochrony danych osobowych w odniesieniu do Policji*”, a jego podrozdziały są tematycznie powiązane z tytułem rozdziału. Podrozdział 1: *Ewolucja prawna standardów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony danych osobowych w Policji* obejmuje okres kształtowania się Unii Europejskiej w dzisiejszym organizacyjnym układzie. Szereg unijnych

rozwiązań związanych z wykorzystywaniem i ochroną danych osobowych przez organy policyjne państw unijnych miało charakter ewolucyjny i ich implementacja na grunt prawa krajowego odbywała się w przypadku Polski przed 1 maja 2004 rokiem, w okresie dostosowywania prawa krajowego do standardów Unii Europejskiej. Wejście w życie Traktatu Lizbońskiego 1 grudnia 2009 r. i zniesienie filarowej struktury wprowadza zasadę pierwszeństwa prawa unijnego w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Współpraca policyjna uregulowana została w Rozdziale 5 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Bardzo duży udział w procesach standaryzacyjnych ochrony danych osobowych wykorzystywanych przez służby policyjne większości państw europejskich ma Rada Europy skupiająca 48 państw. Rada Europy, jako najstarsza polityczna międzynarodowa organizacja, ma prawo stanowić prawo europejskie, w tym także w zakresie ochrony danych osobowych. Rada Europy współpracuje w tym przedmiocie z Unią Europejską, której prawo reprezentuje najwyższe standardy ochrony danych osobowych w działalności policyjnej. Wkład Rady Europy w procesy standaryzacyjne ochrony danych osobowych wykorzystywanych w Policji ukazany został w podrozdziale II.

Wiele istotnych szczegółów dotyczących ochrony danych osobowych zawartych jest w Rozporządzeniu 2016/679 i Dyrektywie Policyjnej, stąd rozważania w tym zakresie ujęte zostały w kolejnym podrozdziale.

Rozdział trzeci zatytułowany „*Podstawy i cele przetwarzania danych osobowych w Policji*” ma charakter merytorycznych rozważań zmierzających do odpowiedzi na postawione we wstępie pytania i założenia. W pierwszej części Doktorant analizuje przesłanki legalizujące przetwarzanie danych osobowych przez administratorów danych Policji, dalej określa cele przetwarzania danych osobowych w Policji i w ostatnim podrozdziale najbardziej merytorycznym, przedstawia przetwarzanie danych osobowych w ramach postępowań administracyjnych prowadzonych przez jednostki Policji. Analizuje cele przetwarzania danych osobowych w Policji ukazuje podstawowe zasady tu obowiązujące, a mian.: zasadę ograniczenia celu przetwarzania z RODO i Dyrektywy Policyjnej (zasada celowości), zasadę minimalizacji, zasadę retencji, zasadę przejrzystości i prawidłowości oraz zasadę bezpieczeństwa i rozliczalności. Doktorant wykazuje, że zasada celowości przetwarzania jest aksjologicznym filarem prawnej koncepcji ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i towarzyszy pierwszym aktom prawnym w zakresie ochrony danych osobowych, a także przyczynia się do przejrzystości i przewidywalności przetwarzania przez administratorów (s.187-188). W konkluzji tych rozważań Doktorant

dochodzi do wniosku, że Policja, przetwarzając dane w określonych obszarach swej działalności, realizuje różne cele wykonywane przy pomocy prawnych form i metod działania o charakterze ogólnym, jak i szczególnych, typowych dla Policji. Na tym tle formułuje m.in. wniosek, że przede wszystkim czynności administracyjno-porządkowe mogą być polem do powstawania ewentualnych problemów co do tego, jaki akt jest stosowany: RODO czy ustawa z grudnia 2018 r. To zaś zależy będzie ściśle od celu, dla którego dane są przetwarzane i tu, w ocenie doktoranta, może istnieć potencjał do błędnego kwalifikowania poszczególnych celów przetwarzania w kontekście właściwego aktu prawnego. Skutkiem błędnej kwalifikacji aktu może być ograniczenie praw podmiotowych osób, których dane dotyczą (s.207). Doktorant uznaje, że takie możliwe kolizje należałoby rozwiązywać poprzez przyjęcie domniemania stosowania RODO przede wszystkim z racji na rangę aktu prawnego, tj. bezpośrednią stosowalność rozporządzenia unijnego oraz mocniejszy system praw podmiotowych, jaki jest w nim uregulowany.

Doktorant wyodrębnił jako odrębny podrozdział przetwarzanie danych osobowych w ramach prowadzonych przez organy Policji postępowań administracyjnych, chcąc zwrócić uwagę na znaczenie i różnorodność spraw administracyjnych prowadzonych i rozstrzyganych przez organy tej formacji. Zwraca tu uwagę na przepis art.20 ust.1c ustawy o Policji wskazujący, że Policja w ramach postępowania administracyjnego uprawniona jest do przetwarzania danych osobowych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań ustawowych lub wykonywania uprawnień z nim związanych. W tym zakresie doktorant dokonuje analizy przepisów prawa materialnego dających podstawę organom Policji: Komendantowi Głównemu Policji, komendantom wojewódzkim i powiatowym Policji do prowadzenia spraw administracyjnych. Podkreśla tu, że wszelkie czynności przetwarzania podejmowane w ramach postępowania administracyjnego muszą odpowiadać zasadom ogólnym przetwarzania wyrażonym w RODO (s.217). Zwraca też uwagę na konieczność zapewnienia bezpieczeństwa akt administracyjnych przez administratora danych oraz na powszechną zasadę postępowania administracyjnego, by akta te zawierały informacje niezbędne, które stanowią mogą podstawę do wydania aktu indywidualnego.

W rozdziale czwartym „*Administrowanie zbiorami i wymiana danych osobowych w Policji*” doktorant wskazuje, że pojęcie administratora danych zajmuje centralne miejsce w gałęzi prawa ochrony danych osobowych, gdyż administrator jest „głównym aktorem działań i adresatem obowiązków w kontekście przetwarzania danych osobowych” (s.220). Zauważa, że „pomimo obowiązywania już od wielu lat definicji administratora danych, nie ustalono dotąd jednolitego kryterium jego wyznaczania, a w praktyce ustalenie go wynika często z samouznanania się podmiotów lub zapadających *a casu ad casum* rozstrzygnięć sądowych

(s.222). Na tle tych rozważań wskazuje na administratorów i współadministratorów danych w Policji. Podaje przykłady rozbieżności unormowań wewnętrznych obowiązujących w Policji z przepisami rozporządzeń unijnych.

Dalsza część rozważań tego rozdziału odnosi się do zagadnień współpracy Policji z innymi podmiotami i dokonywaną w wyniku tego krajową i międzynarodową wymianę danych osobowych w działalności Policji. Doktorant, prezentując wymianę krajową, wyróżnia i analizuje przepływ danych osobowych w układzie wewnętrznym – pomiędzy administratorami danych Policji i układzie zewnętrznym – w ramach współpracy z podmiotami trzecimi, w wyniku czego dane osobowe przekazywane są poza strukturę Policji. Prowadząc analizę wymiany danych osobowych doktorant zamiennie, nawet dowolnie używa określeń współdziałanie i współpraca, co nie do końca jest uzasadnione. Zabrakło w tym miejscu głębszej analizy tych pojęć na gruncie nauki o administracji. Doktorant podaje wiele przykładów wymiany danych osobowych, wzbogacając je o orzecznictwo TSUE oraz stanowisko Europejskiego Inspektora Ochrony Danych. W podsumowaniu rozważań doktorant wskazał, że integracja europejska w dziedzinie współpracy policyjnej jest bardzo rozległa i wyraźnie widać zwiększoną aktywność prawotwórczą w tym zakresie, co powinno być wyzwaniem dla polskiego prawodawcy (s.279).

Generalnie, rozważania zawarte w tym rozdziale są poprawne. Wymagały od doktoranta szczegółowej analizy źródeł normatywnych krajowych i unijnych oraz orzecznictwa unijnego, a także właściwej interpretacji tych źródeł, czemu doktorant sprostał. Dodatkowo na tle rozważań i dokonanej analizy wyciąga poprawne i logiczne wnioski. Zwraca zwłaszcza uwagę na istniejące rozbieżności w zakresie zapewnienia jednolitego standardu ochrony danych osobowych przy wymianie międzynarodowej.

Ostatni rozdział zatytułowany „*Ochrona danych osobowych w Policji a prawa osób, których dane dotyczą*” ma analityczny charakter i obejmuje rozważania w zakresie: uprawnień informacyjnych osób, których dane dotyczą; środków ochrony prawnej jednostki wobec przetwarzania danych przez Policję oraz zbiorów policyjnych a praw osób, których dane dotyczą. Podkreśla i rozwija tu podstawowe prawo człowieka w systemie prawnym Unii Europejskiej - prawo do ochrony danych osobowych, które jest też zawarte w pojemności znaczeniowej prawa do prywatności w systemie prawnym Rady Europy. Doktorant podkreśla, że przedmiotem i celem regulacji RODO oraz Dyrektywy Policyjnej jest ochrona praw i wolności osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych, a także zapewnienie swobodnego przepływu danych osobowych. Zwraca uwagę, że pomimo tego, że wskazane regulacje nazywane są prawem ochrony danych osobowych, to nie można zapominać że

przedmiotem ochrony nie są dane osobowe, a osoby fizyczne (s.287). To oznacza, że przetwarzając dane osobowe Policja musi gwarantować realizację praw podmiotowych jednostki w różny sposób, stąd istotne jest zapewnienie przede wszystkim przejrzystości przetwarzania, czyli elementu konstrukcyjnego systemu ochrony danych osobowych. Jest to podstawowy obowiązek administratorów wobec osób, których dane dotyczą. Doktorant zwraca tu uwagę, że egzekwowanie przestrzegania obowiązków przez administratora jest ułatwione, gdyż niewykonanie praw podmiotowych wiąże się z możliwymi sankcjami administracyjnymi na skutek skargi jednostki (s.290).

Doktorant wskazuje, że na charakterystykę prawa dostępu do danych osobowych zarówno w ramach RODO jak i Dyrektywy Policyjnej, składają się trzy elementy: 1) uzyskanie potwierdzenia czy dane osobowe są przetwarzane, 2) uzyskanie dostępu do danych osobowych, 3) uzyskanie kopii danych osobowych. Elementy te w sposób komunikatywny rozwija. W dalszej części prowadzonej analizy unormowań prawnych wskazuje na ograniczenia dla realizacji praw jednostki w kontekście obowiązku informacyjnego przy zbieraniu danych, otrzymaniu ich od podmiotu trzeciego oraz zmiany celu przetwarzania, a także realizacji praw dostępowych do danych (s.310 i n.). Doktorant zauważa, że lista środków ochrony prawnej w ramach Dyrektywy Policyjnej, jest taka sama jak przewidują to przepisy RODO. W świetle przepisów Dyrektywy Policyjnej, jednostka ma prawo do: złożenia skargi do organu nadzorczego, skutecznego środka prawnego przed sądem od decyzji organu nadzorczego, skutecznego środka prawnego przed sądem przeciwko administratorowi lub podmiotowi przetwarzającemu, a także do uzyskania odszkodowania. Środki te oraz tryb ich stosowania przedstawia w dalszych wywodach, posiłkując się poglądami doktryny i judykaturą.

W ostatniej części tego rozdziału doktorant zwraca uwagę na to, że zbiory policyjne różnią się od zbiorów urzędowych, ponieważ przetwarzanie w nich danych odbywa się bez ich wiedzy i zgody. Powoduje to w praktyce występowanie sporów a tle dochodzonych roszczeń i interpretacji przepisów prawa. Doktorant poddał szczegółowej analizie zbiory policyjne na tle rozwiązań ustawy o Policji.

W podsumowaniu całej pracy doktorant przedstawił ostateczne konkluzje, uwagi, postulaty i wnioski. Podkreślił, że rozważania pracy koncentrowały się na prawno-administracyjnej problematyce ochrony danych osobowych w polskiej Policji i analizie skomplikowanych relacji między krajowymi i europejskimi regulacjami prawnymi. Celem była odpowiedź na pytanie: czy obowiązujące przepisy w zakresie ochrony danych w Policji zapewniają wewnętrznie spójny i kompletny system prawny, zapewniający jednostce przejrzystość co do procesów przetwarzania oraz zachowujący jej prawa podmiotowe.

Trzeba stwierdzić, że odpowiedź na to pytanie znajduje się w zasadzie w każdym z analizowanych zagadnień, będących treścią analizy poszczególnych rozdziałów. Wnioski zawarte w podsumowaniu świadczą o dojrzałości badawczej doktoranta.

Jako bibliografię doktorant potraktował literaturę, akty prawne i orzecznictwo i inne źródła (internetowe) zamieszczając ich wykaz.

Przedstawiona w poszczególnych rozdziałach treść pracy, dokonane wywody i przeprowadzona analiza przepisów prawnych i orzecznictwa wykazują jednoznacznie znajomość przez doktoranta problematyki. Stwierdzam też, że w pracy rozwinięty został temat określony jej tytułem. Trzeba tu równocześnie podkreślić, że doktorant wybrał temat trudny, wymagający znajomości prawa krajowego i unijnego. Zadaniu temu sprostał dokonując poprawnej analizy materiału normatywnego, umiejętnie korzystał z poglądów doktryny, a także podawał trafne przykłady orzecznicze. Doktorant wykazał zakładane we wstępie założenia, prezentując też postulaty *de lege ferenda*. Szczegółowość rozważań autora w niektórych fragmentach może wydawać się „nudna”, ale konfrontując treść z założeniami i celami pracy, wydaje się to uzasadnione. Autor podjął się zadania niezwykle trudnego, które nie ma w literaturze o ochronie danych osobowych w działaniach Policji precedensu. Praca stanowi wyczerpujące źródło wiedzy w zakresie ochrony danych osobowych w ogóle, a w szczególności ochronie tej w działalności Policji.

4. Strona formalna pracy

Pod względem formalnym praca napisana została poprawnie, zrozumiałym prawniczym językiem. Doktorant posługuje się aparaturą językową właściwą przede wszystkim dla prawa administracyjnego oraz uzupełniająco z zakresu nauk o bezpieczeństwie, co świadczy o znajomości przez niego ogólnej wiedzy wymaganej na tym etapie rozwoju naukowego oraz wiedzy specjalistycznej z zakresu prezentowanej problematyki. W pracy występują nieliczne błędy interpunkcyjne i stylistyczne, co jest normalne na tym etapie rozwoju naukowego. Wykaz literatury i przypisy są prawidłowo sporządzone. Uwagi moje dotyczą wykazu aktów prawnych – doktorant powinien zachować hierarchię aktów prawnych i wykaz ten rozpocząć od prawa unijnego, ewentualnie dla lepszej czytelności podzielić ten wykaz na akty prawa krajowego oraz akty prawa międzynarodowego i unijnego.

Stan prawny jest aktualny i należycie udokumentowany.

6. Wniosek końcowy

Podsumowując, stwierdzam, że oceniana rozprawa doktorska jest dojrzałym i poprawnym opracowaniem aktualnego zagadnienia naukowego. W pracy dokonano analizy materiału normatywnego (aktów prawa unijnego, krajowego powszechnie obowiązującego i wewnętrznego dotyczącego Policji), przeglądu wielu stanowisk doktryny, zaprezentowano obszerne orzecznictwo sądów administracyjnych (NSA i WSA) oraz sądów europejskich – wszystko w celu wykazania tezy, że same przepisy ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości oraz RODO nie obejmują wszystkich procesów przetwarzania danych osobowych w Policji oraz, że obecny stan regulacji prawa policyjnego nie stwarza spójnego, przejrzystego i kompletnego systemu ochrony osób fizycznych, w związku z przetwarzaniem ich danych osobowych. Doktorant dokonał właściwej konfrontacji poglądów doktryny z orzecznictwem wyrażającym praktykę stosowania prawa, a przede wszystkim dokonał szczegółowej i poprawnej analizy wielości aktów prawnych. Wykazał tym samym, że jest badaczem dociekliwym.

W konkluzji stwierdzam zatem, że rozprawa doktorska mgr. Jakuba Piotra Goericka pod tytułem „*Prawno-administracyjna problematyka ochrony danych osobowych w Policji*” zasługuje na pozytywną ocenę. Spojrzenie na prezentowane trudne zagadnienia dotyczące danych osobowych przetwarzanych przez Policję z punktu widzenia prawa administracyjnego jest podejściem nowatorskim, z którym doktorant poradził sobie w stopniu zadawalającym. Rozprawa potwierdza ogólną wiedzę teoretyczną doktoranta w danej dyscyplinie naukowej i umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

W sumie sposób przedstawienia podjętego tematu uzasadnia stwierdzenie, że rozprawa ta odpowiada w pełni wymogom dla prac doktorskich, jakie były stawiane przepisami ustawy wymienionej we wstępnej części recenzji. Wnioskuje więc o dopuszczenie Pana mgr Jakuba Piotra Goericka do dalszych etapów postępowania w przewodzie doktorskim.

Prof. dr hab. Stanisław Pieprzny

Rzeszów, dnia 21.10.2024r.